

Afgørelser – Reg. nr.: 02370.00

Fredningen vedrører: Egeskov Stengærder

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

02-08-1957

Kendelser

Deklarationer

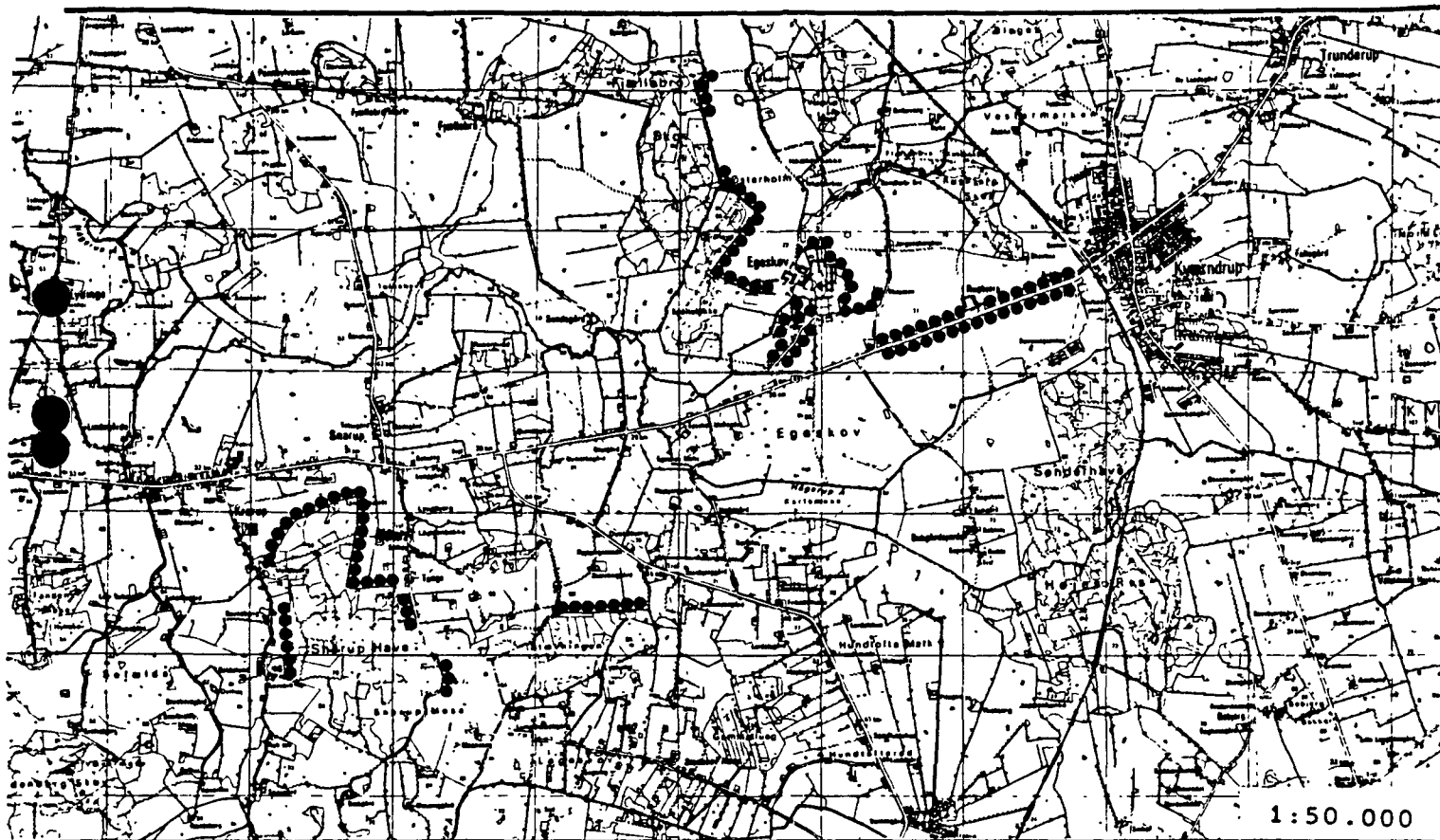
FREDNINGSNÆVNET >

Lokalitet: Stengærder på Fjellebro hovedgård

Kommune: Ryslinge

Sogn : Kværndrup

Reg. nr.: 477-02-01

Ejer : Privat

Areal :

Fredet : Overenskomst 24/7-1957

Formål : Sikring af stendiger.

Indhold : Stendigerne må ikke fjernes eller ødelægges, ligesom der ikke må borttages sten derfra. Der må ikke pløjes eller graves så tæt ind til stendigerne, at disse udsættes for ødelæggelse.

A f s k r i f t .

Matr. nr. 1a mfl. Fjellebro Hovedgård, Herringe Sogn mfl.

Anmelder:

Fredningsnævnet for Svendborg
amtsråds-kreds.

Stempel- og gebyrfri i medfør af
lov. nr. 140 af 7. maj 1937 § 33.

F R E D N I N G S O V E R K O M S T .

Undertegnede greve Gregers Ahlefeldt Laurvig Bille som ejer af matr. nr.e 1a, 1c, 1g, 2a, 2i, 2k, 2ga, 2gb, 3 Fjellebro Hovedgård, Herringe Sogn, 14b Herringe By og Sogn, 8b, 9b, 22 Krarup By, 3m, 6d, 7b Snarup By, 4b Søfælde By, 1b, 3b, 11a Egeskov Hovedgård, alt af Krarup Sogn, 4c, 8a, 8g, 23 Volstrup By, Ringe Sogn, 1c, 1f, 1g Egeskov Hovedgård, 5b, 6c Kværndrup By, 36 Trunderup By, 1e, 2a, 1a, 1h, 1i, 1k Egeskov Hovedgård, 4b Kværndrup By, alt af Kværndrup Sogn, tilbyder herved at frede samtlige stengårder, der er helt eller delvis beliggende på ejendommen, og som løber enten i dennes skel eller langs offentlig eller privat vej eller som hegn om skov. Stengårderne må herefter ikke fjernes eller ødelægges, ligesom der ikke må borttages sten derfra. Der må ikke pløjes eller graves så tæt ind til dem, at de udsættes for ødelæggelse.

Det er fra min side en betingelse for den vederlagsfrie fredning, enten at de fredede stengårders tilstedeværelse ikke ved en fremtidig ekspropriation af ejendommen eller dele af den ved ekspropriationserstatningens fastsættelse betrages som en værdiforringende egenskab ved ejendommen, eller at det beløb, hvortil værdiforringelsen af de eksproprierede arealer ansættes, ved ekspropriationen udbetales til ejeren som erstatning for fredningen.

Påtaleret tilkommer fredningsnævnet for Svendborg amt, som er berettiget til at lade overenskomsten lyse på ejendommen, ligesom nævnet er berettiget til at rette henvendelse til pantaverne for at opnå, at disse rykker tilbage for overenskomsten.

De fredede stengårders beliggenhed på ejendommen vil nærmere blive angivet på et af landinspektør på fredningsnævnets bekostning udfærdiget kort, der senere vil blive vedhæftet overenskomsten, ligesom en genpart af kortet ved nævnets foranstaltning vil blive henlagt i ejendommens akt på tinglysningkontoret.

Fjellebro, Rudme, den 27/VII 1957

G. Ahlefeldt-Bille.

Idet omstående fredningstilbud modtages, begæres overenskomsten tinglyst. Med hensyn til foranstående servitutter og byrder samt pantegæld henvises til ejendommens blad i tingbogen.

Fredningsnævnet for Svendborg amt, den 2. aug, 1957.

Dige

K. G. Larsen

Chr. Madsen

Herringe

B. Thuesen

Margrethe Hansen

Krарup

Sødinge

Carl Durck

Kværndrup

Indført i dagbogen for Retskreds nr. 37

Fåborg købstad og Salling hrd. m.v.

d. 29. aug. 1957.

Lyst. Tingbog: Bd. Herringe Bl. 1, 2

Krарup I Bl. 10, 171, 241

II Bl. 303, 460

Lyst. fsv. angår Herringe og Krарup Sogne.

Ringe og Kværndrup Sogne ligger ikke her i retskredsen.

Fog-Poulsen,

cst.

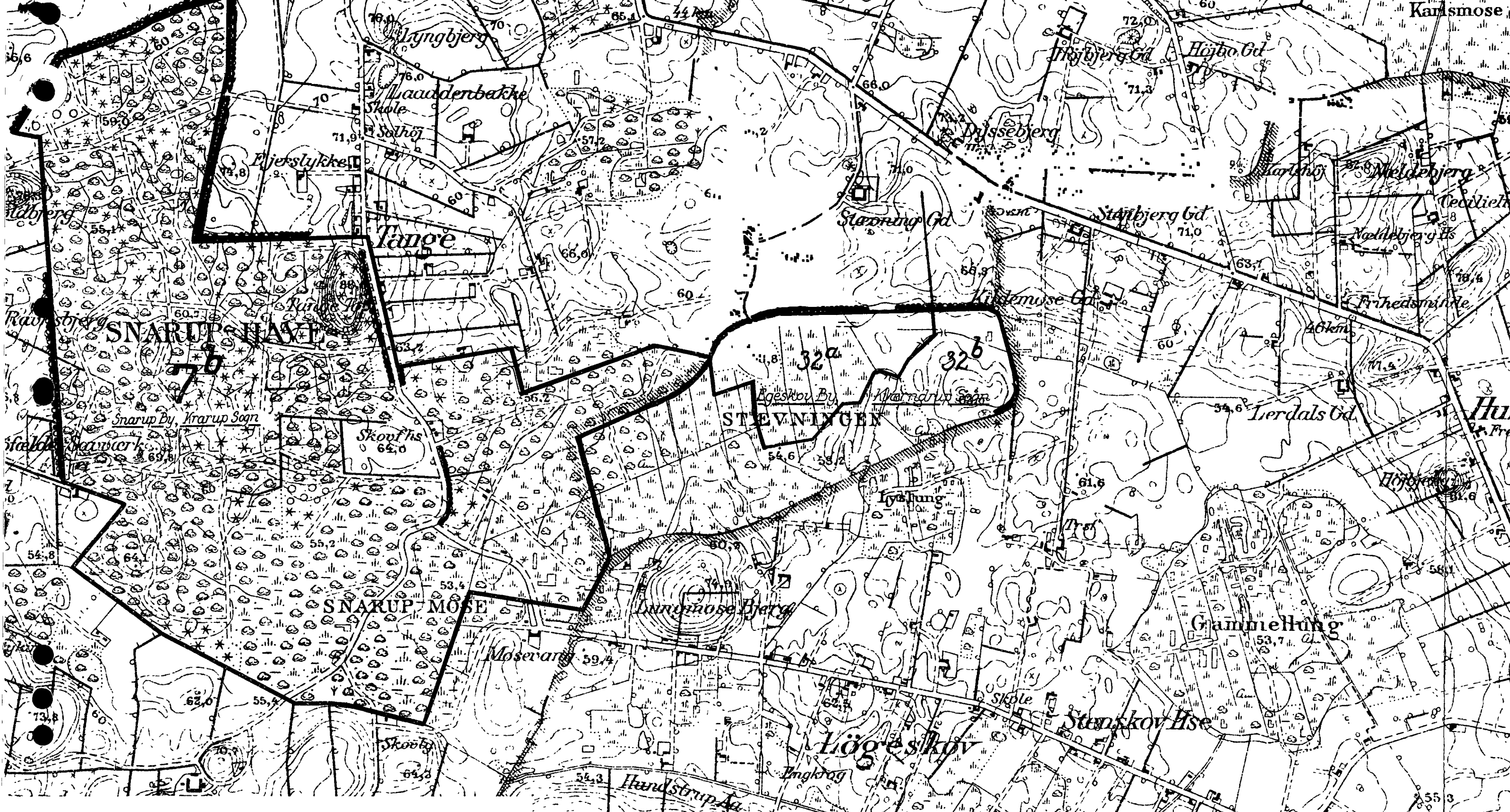
Indført i dagbogen for Svendborg Herredsret,
den 17. sep. 1957

Lyst fsv. angår Ringe og Kværndrup Sogne

Bind: Kværndrup bl. 3, 132, 490.

Ringe bind VII bl. 4c.8a Volstrup.

N. Lillelund.

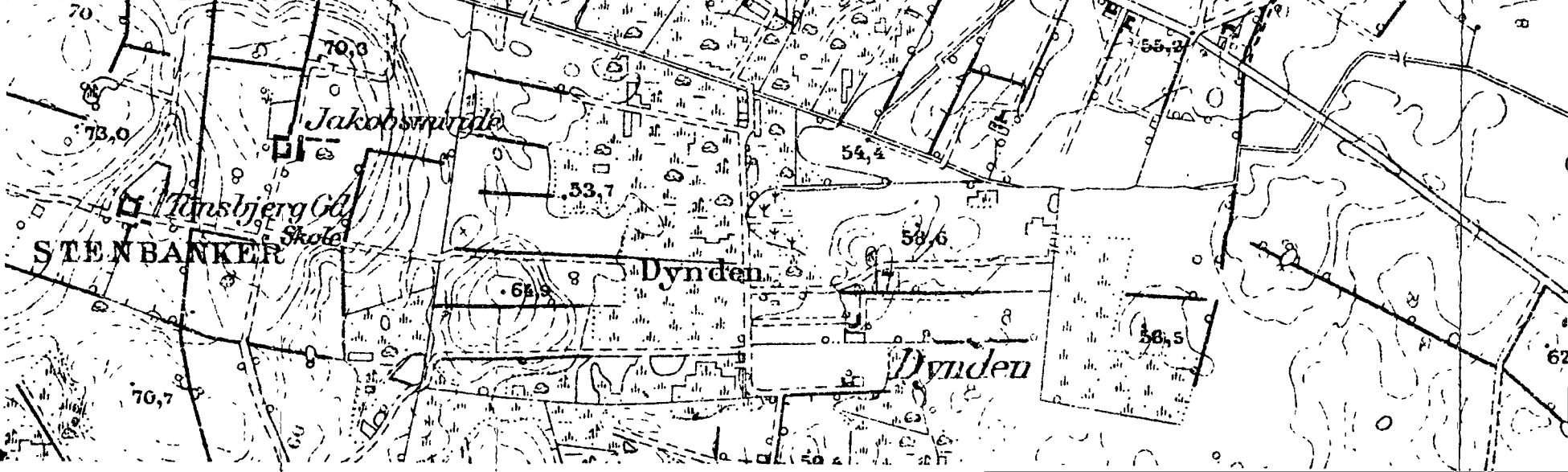

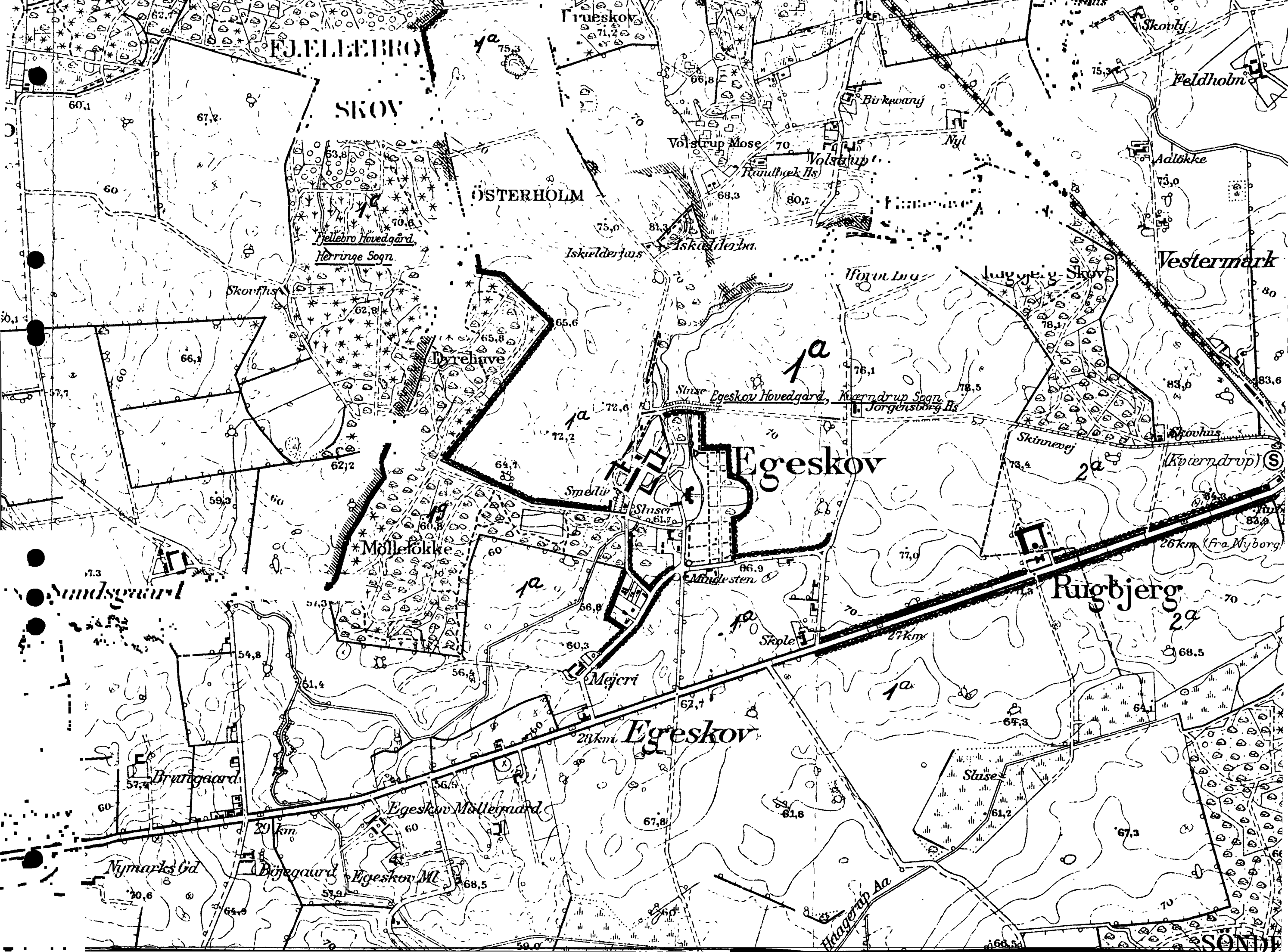
Stendiger på matr. nre.:

- 1^c Fjellebro Hovedgård, Herringe Sogn,
- 7^b Snarup By, Krarup Sogn,
- Sallinge Herred,
- 1^a, 1⁹ og 2^a Egeskov Hovedgård, Kværndrup Sogn,
- 32^a og 32^b Egeskov By, Kværndrup Sogn,
- Sund's Herred,
- alt Svendborg Amt.

REG. NR. 2370.

Udfærdiget i året 1958.
Svend. Christensen
 Landinspektør Målforshold. 1:10000 Fredet stendige

FJELLEBRO

SKOV

ØSTERHOLM

Frueskov

Skovly

Feldholm

Volstrup Mose

Birketrug

Nyl

Aaløkke

Fjellebro Hovedgård
Herringe Sogn.

Iskølderhus

Iskølderba

Hoyen Luu

Luggevej Skov

Vestermærk

Skovfls

Byrelave

Sluse Egeskov Hovedgård, Kærndrup Sogn.
Jørgensborg fls

Skovvej

Skovhus

(Kærndrup) S

Smelte

Sluse

Møllesten

Rugbjerg

2a

Nundsgård

Mølleflokke

Mejeri

Egeskov

Bratigaard

Egeskov Møllegaard

Sluse

Nymarks Gd

Bjægegaard

Egeskov Ml

Hagerup Aa

SØNDE

FREDNINGSNÆVNET FOR FYN

Tinghusgade 43
5700 Svendborg
Tlf. 62172008

NIRAS v/Jette Bernt Nielsen på vegne af Vejdirektoratet
og
Egeskov Slot v/Henrik Neelmeyer

fyn@fredningsnaevn.dk
www.fredningsnaevn.dk
J.nr. FN-FYN-47-2015 og 49-2015
Dato: 3. marts 2016

Afgørelse af 2. marts 2016

Ansøgning om dispensation til etablering af gang- og cykelsti langs Bøjdenvejen ved Kværndrup samt etablering af grussti langs alléen til Egeskov Slot

Da projekterne er sammenhængende har fredningsnævnet med ansøgnernes tiltræden besluttet at behandle sagerne under et.

Vejdirektoratet har via NIRAS den 1. december 2015 sendt en ansøgning (FN-FYN-47-2015) om dispensation fra fredningen af Egeskov stengærder til etablering af en gang- og cykelsti med tilhørende anlæg langs Bøjdenvejen ved Kværndrup.

Stendigerne berøres på følgende matr.nr. 2a, 2m, 2l og 1o Egeskov Hgd., Kværndrup.

Endvidere berører anlæg af en buslomme fredningen af Egeskov slot, idet buslommen anlægges fra vejsiden og nogle meter ind over matr. nr. 14a Egeskov by, Kværndrup.

Egeskov Slot har den 4. december 2015 ansøgt (FN-FYN-49-2015) om fredningsnævnets dispensation fra fredningen af Egeskov slot til at anlægge en grussti langs Egeskov Slots fredede allé. Alléen skal anlægges på landsbrugsjord langs med og i niveau med alléen på adressen Egeskov Gade 18, 5772 Kværndrup.

Stien anlægges på landbrugsjord med matr.nr. 14a Egeskov by, Kværndrup.

Sagsfremstilling

Vedr. anlæg af gang- og cykelsti

Vejdirektoratet oplyser følgende om baggrunden for ansøgningen:

"Formålet med projektet er at anlægge en kombineret gang- og cykelsti langs Bøjdenvejen på strækningen fra Kværndrup Station i øst til Slots Alléen ved Egeskov Slot, og cykelsti herfra til Grønnebjergvej i vest.

Vejdirektoratet ønsker at opføre en gang- og cykelsti for at sikre bløde trafikanter, da Bøjdenvejen er tæt trafikeret grundet mange gæster til Egeskov Slot.

I Faaborg-Midtfyns Kommuneplan 2013-2025 er det beskrevet, at cykelstier langs det overordnede vejnet er et væsentligt anlægsområde i kommunen. Desuden er udbygning af de lokale cykelstier af stor betydning for trafiksikkerheden.

Et godt stisystem har betydning for:

- Lokalbefolkningens valg af transportsystem
- Trafiksikre skoleveje
- Turisme og folkesundhed

Anlæggelse af en kombineret gang- og cykelsti langs Bøjdenvejen mellem Kværndrup Station og Grønnebjergvej er dermed en realisering af kommuneplanen.

Stiprojektet vil omfatte følgende:

1. Udvidelse af asfaltbelægningen i Kværndrup mellem jernbaneoverskæring og nyt krydsningspunkt for stitrafikanter fra nord od syd placeret mellem byport og indkørsel til fjernvarmeværket, således at der etableres 1,5m bred cykelbane i begge vejsider og et fortov langs den nordlige cykelbane.
2. Vejudvidelse og støttehelle for enkeltrettet stikrydsning i vest-grænsen af Kværndrup.
3. Dobbeltrettet fællessti (3m bred) fra stikrydsning syd for vejen på markarealerne, så eksisterende stendige ikke berøres af det langsgående tracé.
4. Vejudvidelse og støttehelle for dobbeltrettet stikrydsning samt 2 buslommer ved Slotsalléen til Egeskov Slot i vestgrænsen af Kværndrup.
5. Dobbeltrettet cykelsti (2,5m bred) fra stikrydsning ved Slotsalléen til Grønnebjergvej.

Krydsningshellens placering er begrundet i, at hellen af trafiksikkerhedsmæssige årsager skal placeres i tilstrækkelig afstand fra Banekrydsningen."

Egeskov Slot oplyser i ansøgningen, at Egeskov Slot som ejer af arealet ønsker at forlænge Vejdirektoratets anlæg af en kombineret gang- og cykelsti langs Bøjdenvejen på strækningen fra Kværndrup Station i øst forbi Egeskov Slot og sluttende ved Grønnebjergvej i vest, samt første del af grussti langs Egeskov Slots Allé. Stien skal opføres for at sikre bløde trafikanter på især Bøjdenvejen, der er trafikeret grundet mange gæster til Egeskov Slot.

Stien anlægges som grussti og er i niveau med nuværende vej, der fører op til slottets indgang. Stien vil ikke berøre den fredede lindeallé, og stien vil efter ansøgerens opfattelse ikke ændre på oplevelsen af landskabet omkring Egeskov Slot eller hindre fri udsigt til slottet fra vejene omkring Egeskov Slot.

Stien bliver anlagt på ydersiden af lindetræerne. Vejdirektoratet anlægger de første 50 m, og Egeskov Slot står for anlæggelse af den øvrige del af stien, så den fører helt op til indgangen til slottet. Anlægsarbejdet ventes igangsat i april 2016.

Det fremgår af Vejdirektoratets ansøgning med fotos, at der søges om dispensation til at foretage indgreb i stendigerne således:

"Nord for Bøjdenvejen berøres den østlige del af stendiget af stianlægget, således at ca. 32 m af diget søges nedlagt (km 25+745 – 25+778). Diget erkendes ikke over terræn jf. foto 1 og 2. I den vestlige del kan diget erkendes med ca. 2 sten over terræn jf. foto 2 og 3 På sydsiden af Bøjdenvejen berøres stendiget af vejudvidelsen og den krydsende sti fra nord og indslusning af østgående sti på matr.nr. 2m Egeskov Hgd., Kværndrup, så ca. 63 m af diget søges nedlagt (km 25+754 – 25+817). I den østlige del af den strækning af det sydlige dige, som søges nedlagt, kan diget erkendes med ca. 2 sten over terræn jf. foto 5 og 6, og i den vestlige del kan diget erkendes med ca. 3 - 4 sten over terræn jf. foto 7 og 8. På strækningen udgør diget i dag den ene side af vejgrøften. Det vurderes, at skaden på de biologiske og kulturhistoriske interesser ved en dispensation til projektet er yderst begrænsede. Hertil kommer, at der i nogen udstrækning kompenseres herfor ved at der reableres ca. 52 m af det sydlige dige langs Bøjdenvejen. Dette bliver muligt i forbindelse med nedlæggelse af 6 markoverkørsler. Retableringen vil ske med de sten, der forventes at være nedgravet i markoverkørslerne samt materiale fra de dele af digerne, der nedlægges i projektet. Sten fra det nedlagte dige anvendes ved restaureringen, se i øvrigt nedenfor om 'Retablering af stendiger'."

"I tabellen er givet en oversigt over, på hvilke matrikler, der nedlægges og reetableres dele af digerne.

Matrikel	Steder hvor dige udgår	Steder hvor dige reetableres
2l Egeskov Hgd., Kværndrup	33 m	
2m Egeskov Hgd., Kværndrup	30 m	3 x 9 m
2a Egeskov Hgd., Kværndrup	32 m	
1o Egeskov Hgd., Kværndrup		1 x 11 m 2 x 7 m

Der vil sammenlagt blive nedlagt ca. 95 m dige, og der vil blive reetableret svarende til ca. 52 m dige.

Retablering af diger

Hvor stengærderne reetableres, vil de blive opbygget iht. principperne i Normer og vejledninger for anlægsgartnerarbejde 2010 og med de sten, der forventes at være nedgravet i markoverkørslerne samt materiale fra de dele af digerne, der nedlægges i projektet.

Stengærdet opbygges så stenens overflade hælder bagud ind i muren, med et smig på minimum 15%.

Fugerne er uden store huller. Hver sten hviler på to andre i vinkler på 120 grader. Frasorterede sten bruges som bagfyld. Sten fra det nedlagte dige anvendes således, at stenenes orientering bibeholdes."

Der er vedlagt et kort over den planlagte stiføring og sammenhængen mellem Vejdirektoratets stianlæg og stien ved Egeskov slot. På kortet ses endvidere anlægget af buslommen ved Egeskov slot.

Fredningen

Fredningen af stendigerne ved Egeskov er sket ved fredningsoverenskomst af 2. august 1957. Fredningen omfatter "Samtlige stengærder, der er helt eller delvis beliggende på ejendommen, og som løber enten i dennes skel eller langs offentlig eller privat vej eller som hegn om skov. Stengærderne må herefter ikke fjernes eller ødelægges, ligesom der ikke må borttages sten derfra. Der må ikke pløjes eller graves så tæt ind til dem, at de udsættes for ødelæggelse."

Egeskov Slotspark og lindealléen op til slottet er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 24. marts 1964. Fredningen indeholder blandt andet følgende bestemmelse om benyttelse:

"Den ubebyggede del af det fredede område må ikke anvendes til andre erhverv end landbrug, havebrug eller gartneri og må ikke benyttes til oplagsplads for varer, der ikke naturligt henhører til disse erhverv. Der må ikke på det fredede område anbringes skure, boder, master eller andre skæmmende indretninger, ligesom der ikke må opstilles reklameskilte eller foretages beplantning, der hindrer udsigten til Egeskov slot fra de veje, der begrænser det fredede område."

Høringer

Faaborg-Midtfyn kommune har den 5. januar 2016 i et høringssvar stærkt anbefalet ansøgningen. Kommunen anfører desuden:

”Med henvisning til, at stien anlægges uden at berører Alléen og i niveau med nuværende vej vurderer kommunen, at anlæggelse af stien ikke vil stride mod formålet med fredningen. Det samlede projekt med anlæggelse af gang og cykelsti fra Kværndrup til Egeskov Slot anses for at være et meget vigtigt projekt dels af trafiksikkerhedsmæssige grunde og dels for at skabe gode forhold for besøgende og turister til kommunen.”

Naturstyrelsen har i udtalelse af 5. januar 2016 vedr. indgreb i stendigerne blandt andet udtalt:

”Fredningens formål er klart at sikre diget, og der er forbud mod fjernelse. Det er dog Naturstyrelsens vurdering, at da det drejer sig om forholdsvis korte delstrækninger af et længere sammenhængende dige, vil det ansøgte kunne gennemføres via en dispensation uanset bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 5 om videregående afvigelser fra en fredning.

Da der er tale om en meget begrænset del af et længere digeforløb vurderer Naturstyrelsen, at fjernelse af de mindre delstrækninger, som fremgår af ansøgningen, ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV. Dette specielt også da der reableres nye dele af diget.”

Naturstyrelsen har i udtalelse af 6. januar 2016 vedrørende grusstien til Egeskov Slot lagt vægt på, at det fremgår, at vejens allétræer ikke vil blive berørt af stianlægget. Det ansøgte vil efter Naturstyrelsens vurdering ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- og rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Danmarks Naturfredningsforening i Faaborg-Midtfyn har i hørings svar af 7. januar 2016 godkendt ansøgningen og supplerende anført, at den *”skitserede løsning på placeringen af en sikker cykelsti i forhold til stendigerne virker fornuftig, samtidig med at der foretages restaurering af stendiget, hvor det er påkrævet.”*

Sagerne er af fredningsnævnet behandlet ved en besigtigelse, der fandt sted den 26. februar 2016. Såvel digerne som forholdene ved krydsningsfeltet i Kværndrup, der placeres lige ved indkørslen til Kværndrup Fjernvarme, som forholdene ved Egeskov slot blev besigtiget, ligesom fredningsnævnet sammen med de mødende besigtigede de berørte diger. Såvel ejeren af Egeskov slot, Faaborg Kommune som ansøgerne og repræsentanter fra DN, Faaborg-Midtfyn og Dansk Ornitologisk forening havde lejlighed til at fremkomme med deres synspunkter, inden fredningsnævnet drøftede sagen.

Det blev under besigtigelsen og ved oplysninger fra ansøgerne og Faaborg Kommune klart, at Bøjdenvejen er en meget trafikeret men smal landevej uden asfalteret rabat til cyklister og gående. Der køres stærkt på strækningen. Ved Egeskov slots indkørsel er der et busstoppested, men ingen buslomme, så bussen holder på landevejen og foretager af- og pålæsning. Passagerne skal stige direkte ned på en smal græsrabat.

Vejdirektoratets repræsentant oplyste, at buslommen ved Egeskov slots indkørsel vil betyde, at vejen på det sted udvides med ca. 9 meter ind på marken. Der skal i den forbindelse flyttes en gammel mil-sten, der står ved indkørslen til Egeskov slot.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

De største indgreb i de fredede stendiger vil ske på det sted, hvor der skal etableres et krydsningsfelt kort før udkørslen fra Kværndrup. På det sted er der i forvejen en udkørsel fra en større industriejendom, Kværndrup Fjernvarme, og diget er på det sted hverken på syd- eller nordsiden et markant landskabelement. På sydsiden ligger diget for foden af en skråning tilsyneladende dannet ved opfyldning, hvorfor der på den strækning ikke er tale om et fritstående dige. På nordsiden vil indgrebet ske ved starten

af et langt dige, hvor diget her i starten er delvis nedbrudt. Begge diger er kraftigt overgroet med høje buske. Der er samlet set tale om indgreb i en meget begrænset del af længere diger.

Fredningsnævnet har noteret sig, at Vejdirektoratet og Egeskov slot vil gennemføre projekterne på en skånsom måde, hvor der bliver taget hensyn til digernes forløb i landskabet og udsigten til Egeskov slot.

Ved Egeskov slots indkørsel er der kun tale om indgreb i diget over en kort strækning, ligeledes ved enden af diget. Indgrebet vil derfor ikke påvirke indtrykket af et samlet digeforløb langs landevejen.

Fredningsnævnet finder, at hensynet til trafikikkerheden vejer særdeles tungt i forhold til Vejdirektoratets ansøgning, herunder i forhold til etablering af buslommen ved indkørslen til slottet. På det sted, hvor buslommen etableres, er der ikke stendige og etableringen sker ved at øge bredden af en skåning. Dette sker på den side af alléen, hvor også slottets parkeringsplads er beliggende. Det er således ikke skæmmende på en måde, som er i strid med fredningens formål. Det samme gælder placeringen af grusstien, idet den bliver anlagt på landbrugsjord langs alléens træer uden at berøre disse.

Da projekterne med etablering af gang- og cykelsti langs Bøjdenvejen fra Kværndrup til Egeskov slot og anlæg af en grussti langs alléen til Egeskov slot af disse grunde ikke vil stride mod formålet i de to fredninger, giver et enigt fredningsnævn dispensation til det ansøgte.

Dispensationen er givet i med medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 3, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af de klageberettigede, der er nævnt i lovens § 86. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Klage skal ske via Natur- og Miljøklagenævnets klageportal, som der linkes til på www.nmkn.dk, hvor der også er nærmere vejledning i klageproceduren, se www.nmkn.dk/klage/hvordan-klager-du.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Der kan findes nærmere vejledning om betaling af klagegebyr på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet eller behandlingen af en eventuel klage er afsluttet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, den er givet, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2.

Anni Højmark
formand

FREDNINGSNÆVNET FOR FYN

Faaborg-Midtfyn Kommune
På vegne af lodsejeren

Christiansvej 41
5700 Svendborg
Tlf. 93 56 40 70

fyn@fredningsnaevn.dk
www.fredningsnaevn.dk
J.nr. FN-FYN-33-2020
Dato: 5. marts 2021

Afgørelse af 26. februar 2021

Dispensation til gennembrud i fredet dige v. Egeskov Slot

Faaborg-Midtfyn Kommune ved mail af 14. oktober på vegne af lodsejeren fremsendt en ansøgning om lovliggørende dispensation til et dige gennembrud på matr.nr. 14a Egeskov By, Kværndrup med adressen Egeskovgade 18 og 26, 5772 Kværndrup.

Sagsfremstilling

Faaborg-Midtfyn Kommune har i ansøgningen, der indeholder et luftfoto med angivelse af placeringen af digegennembruddet oplyst følgende:

"...

Kommunen har konstateret, at der er tale om et beskyttet stendige i medfør af museumslovens § 29a stk. 1.

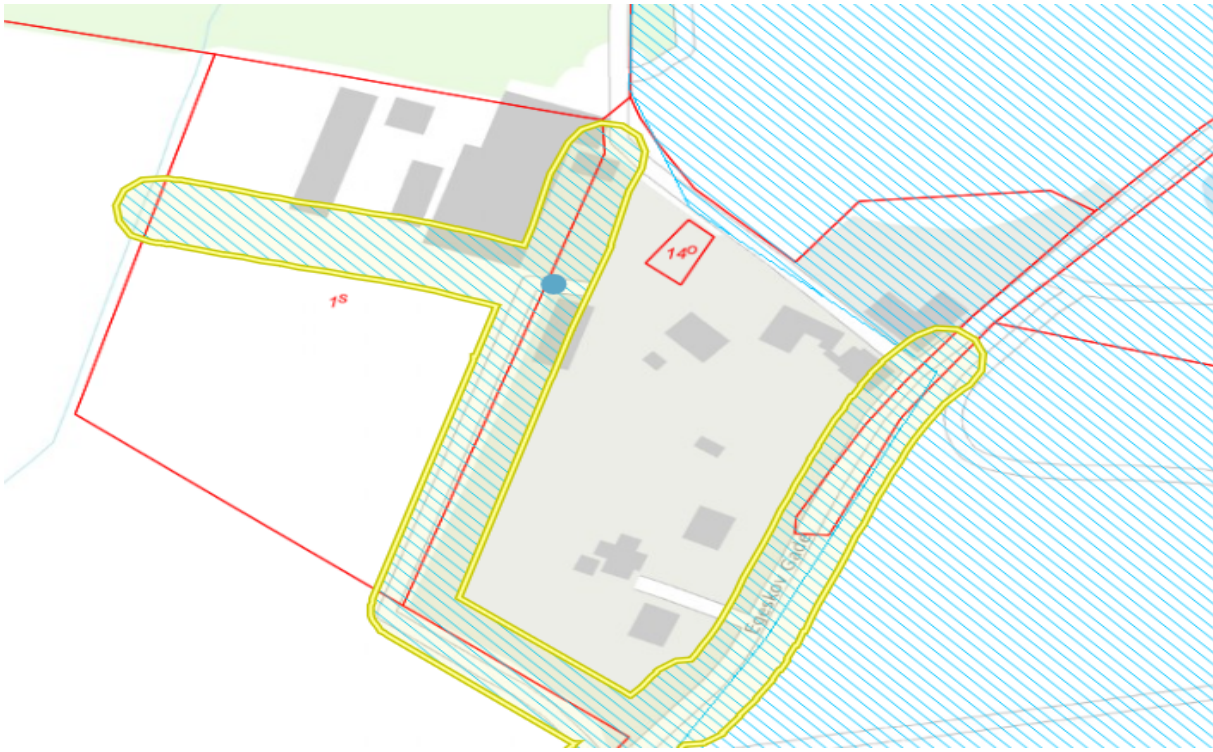
Kommunen har vurderet, at der foreligger særlige omstændigheder i denne sag, der kan begrunde, at der meddeles lovliggørende dispensation fra museumslovens § 29a stk. 1 til at lave et gennembrud i diget den 14. oktober 2020 med klagefrist den 11. november 2020.

Kommunen vurderer, at gennembruddet i diget er nødvendigt for at materialer kan køres ind til laden og over til væksthuse. Gennembruddet er således nødvendigt for driften af Egeskov Slot.

De tilgængelige luftfotos viser, at gennembruddet er lavet i perioden fra 2011 til 2012. Gennembruddet er udvidet til ca. 8 m i perioden fra 2013 til 2014.

Den nordlige del af diget er fjernet i 2018. Kommunen har vurderet, at der ud fra hidtidig praksis ikke kan meddeles dispensation til at fjerne den del af diget. Direktør/CEO Henrik Neelmeyer for Egeskov har på den baggrund kun søgt dispensation til at lave et gennembrud i diget.

..."

Stedet for det ansøgte er vist med blå prik og fredningen er vis med skravering og gul streg.

Faaborg-Midtfyn Kommune har oplyst, at ansøgningen alene vedrører dige D00.146.597.

Fredningen

Det pågældende sted ligger inden for fredningen af Egeskov Stengærder, der blev fredet ved fredningsoverenskomst tiltrådt af fredningsnævnet den 2. august 1957. Fredningen har følgende indhold:

”Stendigerne må ikke fjernes eller ødelægges, ligesom der ikke må borttages sten derfra. Der må ikke pløjes eller graves så tæt ind til stendigerne, at disse udsættes for ødelæggelse”.

Høring

Miljøstyrelsen har i mail af 1. december 2020 oplyst, at det ansøgte ikke er beliggende i et Natura 2000-område, og at det ikke vurderes, at det kan påvirke nærliggende Natura-2000 områder.

Faaborg-Midtfyn Kommune har ved mail af 20. januar 2021 fremsendt en udtalelse af samme dato vedrørende habitatdirektivets bilag IV. I udtalelsen, der indeholder fotos af det omhandlede dige, har kommunen oplyst blandt andet:

” ...

Kommunen vurderer, at skovene og særligt vandhullerne omkring Egeskov slot er velegnede som levested for springfrø. Kommunen har for nyligt eftersøgt denne art i området uden at finde den.

Kommunen vurderer, at stendigerne er velegnede som levesteder for markfirben. Kommunen har for nyligt eftersøgt denne art uden at finde den omkring Egeskov Slot og de tilhørende marker og skoven.

Kommunen vurderer, at skovene omkring Egeskov Slot er velegnede levested for hasselmusen. Kommunen har eftersøgt hasselmusen som et led i den statslige overvågning af denne art uden at finde den i området.

Der er forskellige arter af flagermus omkring Egeskov Slot. Nogle arter af flagermus vil gerne bruge træer på de gamle diger som ledelinjer, når de fouragerer. Kommunen vurderer, at flagermus stadig kan anvende diget og træerne på diget som ledelinjer, selvom der meddeles dispensation til et gennembrud på 8 m. Nogle arter af flagermus yngler i hule træer. Træerne på denne del af diget er fældet i perioden fra 2013 til 2014. Kommunen kan ikke udelukke, at de fældede træer kan have indeholdt hule områder, som flagermus kan have anvendt som yngleområde. De tilgængelige luftfotos viser, at der voksede træer på diget både ovenfor og nedenfor det ønskede dige gennembrud.

Kommunen konstaterede ved besigtigelsen, at stendiget er noget nedbrudt og delvist ødelagt langs med laden tættest på adgangsvejen til væksthuse. Stendiget består primært af sten. Der kan have været en kerne af jord i diget. Kommunen vurderer, at en del af stenene kan komme fra det fjernede dige. Kommunen fandt stort set ingen planter på diget. Kommunen vurderer på den baggrund, at den fjernede del af stendiget ikke har været voksested for sjældne plantearter på habitatdirektivets bilag IV.

...”

Øhavs Museet Faaborg har i brev af 22. oktober 2020 til Faaborg-Midtfyn Kommune udtalt blandt andet:

”...

Sammenfattende om Egeskov hovedgård ejerlav

Egeskov hovedgårds ejerlav er et uregelmæssigt formet ejerlav med hovedhus og avlsgård beliggende i den vestlige del. Terrænet i ejerlavet er overvejende plant, og udgøres af moræneflade med mange spredte lavninger. Indenfor ejerlavet findes der skov mod vest, øst og syd. Der har oprindeligt været en række vådområder, der i dag er drænerede. Den markante og velbevarede hovedbygning udgør et uomgængeligt samlingspunkt i oplevelsen af landskabet, der fremstår som et samlet set meget velbevaret herregårdslandskab. Omkring selve hovedbygningen tager den omfangsrige have og forlystelsesparken opmærksomheden, og især omkring avlsbygningerne ses denne nye driftsform at sætte sig omfattende spor i det fysiske landskab.

Ejerlavet er opdyrket, og kendetegnes af få men store stendiger, alléer, store marker og ensartede huse hørende til godset. Egeskov landsby, som godset oprindeligt er vokset ud af, ligger lige syd for hovedbygningen, men er i dag i realiteten opløst og kan ikke erkendes som samlet landsby. Som hovedgård har ejerlavet kun relativt få diger, som til gengæld i høj grad er med til at tegne billedet af den samlede ejendom og de særlige forhold som har formet hovedgårdsjordene.

Kulturhistorisk vurdering

Digernes individuelle kulturhistoriske værdi er baseret på type (oprindelig funktion) og sjældenhed i det nuværende landskab. Afsættet for vurderingen er den tilstand og udstrækning det enkelte dige ses at have haft på fredningstidspunktet i 1992, men for det omkringliggende landskab og øvrige diger er taget afsæt i nutidssituationen. Digerne klassificeres som værende af lav, middel, høj eller meget høj kulturhistorisk værdi.

...

D00.146.597: Omlagt ejerlavsdige og toftegrænse

Da Egeskov hovedgård blev udskilt fra den oprindelige landsby af samme navn, lå de ikke ret langt fra hinanden, og faktisk grænsede nogle af Egeskov landsbys tofter direkte op til det nye ejerlav. Diget 146.597 er aftrykket af de pågældende tofter, og et af de få tilbageværende spor af landsbyen, der ellers bortset fra gadekæret er helt opløst. På matrikelkortet der dækker den sidste halvdel af 1900-tallet ses en opretning af det oprindeligt krogede skel at være blevet rettet ud, men dog beliggende på samme sted og med samme forløb. Diget og skellet er meget vigtige dele af det lokale kulturlandskab, da det er et af meget få spor af hovedgårdens tilblivelseshistorie og landsbyens efterfølgende forsvinden.

Kulturhistorisk værdi: meget høj.

Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet har valgt ikke at udtale sig.

Der har i forbindelse med behandlingen af denne sag været foretaget besigtigelse den 26. februar 2021.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Der er med det omhandlede digegennembrud fjernet et relativt lille stykke af det samlede dige og på et sted yderst i den ene ende, hvor diget i forvejen må have været meget forfaldent. Denne del af diget ligger blandt en række produktionsbygninger.

På denne baggrund samt det oplyste om nødvendigheden af digegennembruddet af hensyn til godsets drift finder et enigt fredningsnævn ikke, at det ansøgte strider mod formålet med fredningen i et sådant omfang, at det er til hinder for dispensation. Der meddeles derfor dispensation som ansøgt.

Efter det af Miljøstyrelsen og Faaborg-Midtfyn Kommune oplyste er naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3 ikke til hinder for den meddelt dispensation.

Dispensationen er givet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

Klage skal ske via nævnets klageportal, som der linkes til på <https://kpo.naevneneshus.dk>, hvor der også er nærmere vejledning i klageproceduren, se <https://naevneneshus.dk>.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Der kan findes nærmere vejledning om betaling af klagegebyr på Nævnenes hus' hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, den er givet, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2.

Anni Højmark
formand